

वाजसनेयि-माध्यन्दिन-

शुक्लयजुर्वेदसंहिता

(उदीच्यः पाठः)

[डॉ० नरेशकुमारधीमान्, प्राचार्य दोआबा कॉलेज जालन्धर (पंजाब)— इत्यनेन विकसित-सॉफ्टवेयर-माध्यमेन परिवर्तितः कात्यायन-महर्षिप्रणीत-शुक्लयजुर्वेद-प्रातिशाख्यानमतो वाजसनेयि-माध्यन्दिन-शुक्लयजुर्वेदीयोदीच्यपाठः]

(उदात्तस्वराङ्कनसहितः)

प्रथमोऽध्यायः

इ॒षे त्वो॒र्जे त्वा॑ व्वा॒यवं स्थ॑ दे॒वो व्वः॑ स॒विता॑ प्र॒ा॒र्प्यतु॑ श्रैष्ट॒तमा॒यु
क॑र्म्मणुऽआ॒ प्या॑यद्ध॒मग्ध्या॑ऽइन्द्रा॒य भा॒ग॑म्पु॒जाव॑तीर॒नमी॒वाऽअ॑यु॒क्ष्मा माँ वं
स्तेन॑ऽईशतु माँघ॑शऽसो द्धु॒वाऽअ॑स्मिन्गोप॑तौ स्या॒त बु॒ह्वी॑र्ष्यज॑मानस्य
पु॒शून्पा॑हि ॥१॥

व्व॑सोः पु॒र्वि॒त्तम॑सि ह्यौ॒र॑सि पृ॒थि॒व्य॑सि मा॒तु॒रि॒श्व॑नो घु॒म्मी॑सि
व्वि॒श्व॑धाऽअ॒सि । पु॒रु॑म॑णु धा॒म्ना दृ॑ह॒स्व माँ ह॑व्वा॒म्मा ते
यु॒ज्ज॑प॒तिर्ह॑व्वार्षीत् ॥२॥

व्वसोः पुर्वित्तमसि शुतधारुव्वसोः पुर्वित्तमसि सुहसंधारम् । देवस्त्वा
सविता पुनातु व्वसोः पुर्वित्तेण शुतधारेण सुप्प्वा कामधुक्क्षः ॥३॥

सां व्विश्वायुः सां व्विश्वकम्मं सां व्विश्वधायाः । इन्द्रस्य त्वा भागं
सोमेनां तनच्चिमु व्विण्णो हुव्व्यं रक्क्ष ॥४॥

अग्ने व्व्रतपते व्व्रतञ्चरिष्यामि तच्च्छकेयुतन्मै राद्धयताम् ।
इदमुहमनृतात्सुत्यमुपैमि ॥५॥

कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्ति कस्मै त्वा युनक्ति तस्मै त्वा
युनक्ति । कर्मणे व्वां व्वेषाय व्वाम् ॥६॥ ॥१॥

प्रत्युष्टः रक्क्षः प्रत्युष्टाऽअरातयो निष्टप्सुः रक्क्षो
निष्टप्साऽअरातयः । उर्व्वन्तरिक्क्षुम्व्वेमि ॥७॥

धूरसि धूर्व्व धूर्व्वन्तुधूर्व्व तस्मिन्धूर्व्वति तन्धूर्व्व यव्वयन्धूर्व्वमिः ।
देवानामसि व्वहन्नितामः सस्त्रितामुप्पिन्तामुञ्जुष्टतमन्देवहूतमम् ॥८॥

अहुतमसि हविर्द्धानुन्दः हस्व मां हव्वाम्मां ते युज्जपतिह्वार्षीत् ।
व्विण्णुस्त्वा क्रमतामुरु व्वातायापहतः रक्क्षो यच्च्छन्ताम्पञ्च ॥९॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुवेध्विनोव्विह्विभ्याम्पुण्णो हस्ताब्भ्याम् ।
अग्नेषु जुष्टङ्गहणाम्युग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टङ्गहणामि ॥१०॥

भूताय त्वा नारातये स्वरभिविक्ख्येषुन्दृहन्तान्दुर्खाः
पृथिव्यामुर्वन्तरिक्षमन्त्रेमि । पृथिव्यास्त्वा नाभौ
सादयाम्यदित्याऽउपस्थैर्ग्रे हव्यैः रक्क्ष ॥११॥

पुर्वित्ते स्थो वैष्णव्यौ सवितुर्वः प्रसुर्व उत्पुनाम्यच्छिद्रेण
पुर्वित्तेण सूक्ष्मस्य रुश्मिभिः । देवीरापोऽअग्नेगुवोऽअग्नेपुवोग्रऽइममुह्य
युज्ज्ञन्नयुतांग्रे युज्ज्ञपतिः सुधातुंश्चुज्ज्ञपतिन्देवयुवम् ॥१२॥

युष्माऽइन्द्रोवृणीत वृत्तुतूष्ये युर्यमिन्द्रमवृणीद्ध्वत्तुतूष्ये प्रोक्षिता
स्थ । अग्रैषे त्वा जुष्टम्प्रोक्षाम्युग्रीषोमाभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि ।
दैव्याय कर्मणे शुन्धद्धन्देवयुज्यायै यद्दोशुद्धाः
पराजुघ्नुरिदं वुस्तच्छुन्धामि ॥१३॥

शर्मास्यवधूतः रक्क्षोवधूतऽअरातयोदित्यास्त्वंगसि प्रति
त्वादितिर्वेतु । अद्विरसि व्वानस्पृत्यो ग्रावांसि पृथुबुद्धः प्रति
त्वादित्यास्त्वंगवेतु ॥१४॥

अग्रैस्तुनूरसि व्वाचो व्विसर्जनन्देववीतये त्वा गृह्णामि बृहद्ग्रावासि
व्वानस्पृत्यः सऽइदन्देवैभ्यो हविः शमीष्व सुशमि शमीष्व । हविष्कृदेहि
हविष्कृदेहि ॥१५॥

कुक्कुटोसि मधुजिह्वुऽइषुमूर्जमा वद त्वया वयैः
संघातैः संघातञ्जेष्व व्वर्षवृद्धमसि प्रति त्वा व्वर्षवृद्धंवेतु परापूतः

र॒क्षः॑ प॒रापू॒ता अ॒रा॒तुयो॑प॒हतुः॑ र॒क्षो॑ व्वायु॒र्वो वि॒ वि॒नक्तु॑ दे॒वो वः॑
सवि॒ता हिर॑ण्यपाणिः॑ प्र॒ति गृ॒भ्णा॒त्त्वच्छि॑द्रेण पा॒णिना॑ ॥१६॥

धृ॒ष्टि॒रुस्य॑पा॒ऽग्रेऽअ॒ग्नि॒मामा॑द॒ञ्जि॒हि नि॒ष्क्र॒व्यादः॑ से॒धा दे॒व्यज॑व॒ह ।
धु॒र्व॒म॒सि पृ॒थि॒वी॒न्दृ॑ह ब्र॒ह्म॒मु॒र्व॒नि त्वा क॒क्ष॒तु॒र्व॒नि स॒जा॒तु॒र्व॒त्र्यु॒पं द॒धामि॑
अ॒त्रा॒तृ॒व्यस्य॑ वु॒धा॒य ॥१७॥

अ॒ग्रे ब्र॒ह्म॒ गृ॒भ्णी॒ष्व धु॒र॒ण॒म॒स्य॒न्त॒रि॒क्ष॒न्दृ॑ह ब्र॒ह्म॒मु॒र्व॒नि त्वा
क॒क्ष॒तु॒र्व॒नि स॒जा॒तु॒र्व॒त्र्यु॒पं द॒धामि॑ अ॒त्रा॒तृ॒व्यस्य॑ वु॒धा॒य । धु॒र्व॒म॒सि दि॒व॒न्दृ॑ह
ब्र॒ह्म॒मु॒र्व॒नि त्वा क॒क्ष॒तु॒र्व॒नि स॒जा॒तु॒र्व॒त्र्यु॒पं द॒धामि॑ अ॒त्रा॒तृ॒व्यस्य॑ वु॒धा॒य ।
वि॒श्वा॒भ्य॒स्त्वा॒शा॒भ्य॒ऽउ॒पं द॒धामि॑ चि॒तं स्तो॒र्द्धु॒चितो॑
भृ॒गू॒णाम॑ङ्गि॒रसा॒न्त॒प॒सा त॒प्य॒द्ध॒वम् ॥१८॥

श॒र्मा॒स्य॑व॒धू॒तुः र॒क्षो॑व॒धू॒ताऽअ॒रा॒तुयो॑दि॒त्या॒स्त्व॒ग॒सि प्र॒ति
त्वा॒दि॒ति॒र्वे॒त्तु । धि॒ष॒णा॒सि प॒र्व॒ती प्र॒ति त्वा॒दि॒त्या॒स्त्व॒ग॒वे॒त्तु दि॒व
स्क्र॒म्भ॒नी॒रा॒सि धि॒ष॒णा॒सि पा॒र्व॒ते॒यी प्र॒ति त्वा प॒र्व॒ती वे॒त्तु ॥१९॥

धा॒त्र्य॒म॒सि धि॒नु॒हि दे॒वा॒न्प्रा॒णा॒य॑ त्वो॒दा॒ना॒य॑ त्वा व्वा॒ना॒य॑ त्वा ।
दी॒र्घा॒म॒नु प्र॒सि॒ति॒मा॒यु॒षे धा॒न्दे॒वो वः॑ सवि॒ता हिर॑ण्यपाणिः॑
प्र॒ति॒गृ॒भ्णा॒त्त्वच्छि॑द्रेण पा॒णिना॑ च॒क्षु॒षे त्वा मु॒ही॒ना॒म्यो॒सि ॥२०॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुवे^उश्चिनो^उर्बाहु^उभ्याम्पुष्णो^उ हस्ता^उभ्याम् ।
सवंपामि संपा^उपु^उऽओषधीभिः^उ समोषधयो रसेन । स^उ रेवती^उर्जगतीभिः^उ
पृच्यन्ता^उं स^उर्मधु^उमती^उर्मधु^उमतीभिः^उ पृच्यन्ताम् ॥२१॥

जनयत्यै त्वा स^उख्यौमी^उदमु^उग्रैरि^उदमु^उग्रौषोमयोरिषै^उ त्वा घु^उम्मी^उसि
विश्वायु^उरुरु^उप्रथा^उऽउरु^उ प्रथस्वोरु^उ ते यु^उज्जपतिः^उ प्रथतामु^उग्रैष्टे^उ त्वचु^उम्मा^उ
हि^उसी^उदेव^उस्त्वा^उ सविता^उ श्रपयतु^उ वर्षि^उष्टे^उधि^उ ना^उके ॥२२॥

मा भे^उम्मा^उ स^उव्विक्कथा^उऽअ^उतमे^उरु^उज्जोत^उमे^उरु^उजमानस्य^उ प्पुजा^उ
भूया^उत्तिताय^उ त्वा द्विताय^उ त्वैकुताय^उ त्वा ॥२३॥

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुवे^उश्चिनो^उर्बाहु^उभ्याम्पुष्णो^उ हस्ता^उभ्याम् । आ^उ
ददे^उऽध्वरुकृत^उन्देव^उभ्यु^उऽइन्द्रस्य^उ बाहु^उरसि^उ द^उक्षिणः^उ सुह^उस्रभृष्टिः^उ शत^उतेजा^उ
व्यायुरसि^उ तिग्म^उतेजा^उ द्विषुतो^उ व्वधः^उ ॥२४॥

पृथिवि^उ देवयजु^उन्योष^उद्भ्यास्ते^उ मूलु^उम्मा^उ हि^उसिषं^उव्रजं^उङ्गच्छ^उ गो^उष्टानु^उव्वर्षतु^उ
ते ह्यौ^उर्ब्धान^उ देव सवितः^उ परु^उमस्याम्पृथिव्या^उं शत^उतेनु^उ पा^उशै^उख्यो^उस्मा^उन्द्वैष्टि^उ
यञ्च^उ व्वयं^उन्दि^उष्म^उस्तम^उतो^उ मा^उ मौक् ॥२५॥

अ^उपारु^उम्पृथिव्यै^उ देवयजना^उद्भ्यासं^उव्रजं^उङ्गच्छ^उ गो^उष्टानु^उव्वर्षतु^उ ते
ह्यौ^उर्ब्धान^उ देव सवितः^उ परु^उमस्याम्पृथिव्या^उं शत^उतेनु^उ पा^उशै^उख्यो^उस्मा^उन्द्वैष्टि^उ
यञ्च^उ व्वयं^उन्दि^उष्म^उस्तम^उतो^उ मा^उ मौक् । अ^उररो^उ दिवु^उम्मा^उ पप्सो^उ दृप्स^उस्ते^उ ह्या^उम्मा^उ
स्कन्नु^उजं^उङ्गच्छ^उ गो^उष्टानु^उव्वर्षतु^उ ते ह्यौ^उर्ब्धान^उ देव सवितः^उ

परुमस्याम्पृथिव्यांॐ शतैनु पांशैर्षोस्मान्द्वैष्टि यञ्च व्युन्दिष्मस्तमैतो मां
मौक् ॥२६॥

गायुत्त्रेण त्वा छन्दसा परि गृह्णामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा
परिगृह्णामि जांगतेन त्वा छन्दसा परिगृह्णामि । सुक्ष्मां चांसि शिवां
चांसि स्योनां चांसि सुषदां चास्यूर्जस्वती चांसि पयस्वती च ॥२७॥

पुरां क्रूरस्य विसृपो विरप्शिन्नुदादायं पृथिवीञ्जीवदानुम् ।
यामैरयंश्चन्द्रमसि स्वधाभिस्तामु धीरांसोऽनुदिश्यं यजन्ते ।
प्रोक्क्षणीरासादय द्विषतो वुधोसि ॥२८॥

प्रत्युष्टुः रक्षः प्रत्युष्टुऽअरातयो निष्टुप्सुः रक्षो
निष्टुप्सुऽअरातयः । अनिशितोऽसि सपत्नुक्क्षिह्वार्जिनन्त्वा वाजेद्ध्यायै
सम्मार्ज्जिर्म । प्रत्युष्टुः रक्षः प्रत्युष्टुऽअरातयो निष्टुप्सुः रक्षो
निष्टुप्सुऽअरातयः । अनिशिताऽसि सपत्नुक्क्षिह्वार्जिनीन्त्वा वाजेद्ध्यायै
सम्मार्ज्जिर्म ॥२९॥

अदित्यै रास्त्रासि विष्णोर्वेष्पोस्युर्जं त्वाऽदब्धेन त्वा चक्षुषां
पश्यामि । अग्रैर्जिह्वांसि सुहृद्वैब्यो धाम्म्रेधाम्मे मे भव
यजुषेयजुषे ॥३०॥

सुवितुस्त्वां प्रसुवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पुर्वित्त्रेण सूर्खस्य रुश्मिभिः ।
सुवितुर्वः प्रसुवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पुर्वित्त्रेण सूर्खस्य रुश्मिभिः ।

तैजोसि

शुक्लमस्यमृतमसि

धामु

नामासि

प्रियन्देवानामनाधृष्टन्देवयजनमसि ॥३१॥

॥ इति प्रथमोऽध्यायः ॥